

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Жидкова Костянтина Сергійовича

«Публічне управління сталим місцевим розвитком в умовах децентралізації влади»,

яка подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань 28 – Публічне управління та адміністрування
за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування

1. Оцінка роботи здобувача у процесі підготовки дисертації і виконання індивідуального плану навчальної та наукової роботи.

Аспірант Жидков Костянтин Сергійович виконав у повному обсязі Індивідуальний план виконання освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії. Освітня програма в обсязі 60 кредитів ECTS виконана у повному обсязі. Аспірант успішно склав іспити з наступних дисциплін: Концептуальні засади розвитку публічного управління та адміністрування, Публічна політика, Управління суспільним розвитком, Концептуальні засади сучасного наукового пізнання, Етика та світоглядні засади наукової діяльності, Методологічне забезпечення досліджень публічного управління та адміністрування, Методологічне забезпечення освітньої діяльності, Управління проектами, Комунікативні аспекти діяльності дослідника, Основи наукового мовлення, Інформаційні технології у науковій діяльності, Іноземна мова в професійній діяльності дослідника публічного управління та адміністрування, Інформаційно-аналітична складова публічного управління, Глобальне врядування і між рівневі відносини у публічному управлінні, Демократія участі та комунікації в публічному управлінні та пройшов педагогічну практику.

У процесі навчання здобувач набув усіх компетентностей, теоретичних знань, вмінь і навичок, визначених Тимчасовим стандартом вищої освіти третього науково-освітнього рівня за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування.

Всі заплановані види робіт було виконано своєчасно. Здобувач плідно співпрацював з науковим керівником протягом усього терміну навчання в аспірантурі.

2. Обґрунтування вибору теми дослідження.

Сучасне публічне управління в Україні зіштовхується з декількома серйозними викликами. Насамперед, це збройна агресія з боку Росії, яка намагається знищити нашу незалежність і суверенітет. Однак існують й інші виклики, які існували раніше та існуватимуть і після перемоги України у війні проти Росії. Одним з таких викликів є забезпечення нерівномірності розвитку різних населених пунктів і територій. Вирішити цю проблему покликаний місцевий розвиток, процеси якого почали активно розвиватися разом з децентралізацією влади. Головною метою місцевого розвитку є підвищення спроможності та самодостатності територіальних громад, виходячи, у першу чергу, з наявних у них ресурсів.

Проте у пост-індустріальному суспільстві економічний розвиток на будь-якому рівні не має призводити до негативних наслідків для навколишнього середовища, як це часто спостерігалось в індустріальному суспільстві. Тобто розвиток, у тому числі, місцевий має бути не лише стійким, але й сталим, спрямованим на забезпечення не лише економічних, але й екологічних потреб, досягаючи певного балансу між ними. Актуалізують проблему збереження та відновлення навколишнього середовища і негативні наслідки від російської агресії та бойових дій, особливо на тих територіях, що були тимчасово окупованими.

Метою дисертаційної роботи є обґрунтування теоретичних засад та практичних заходів щодо удосконалення публічного управління сталим місцевим розвитком в умовах децентралізації влади.

Завдання дослідження:

- з'ясувати сутність і зміст сталого місцевого розвитку;
- виявити основні особливості сталого місцевого розвитку як об'єкта

публічного управління;

- дослідити управлінські чинники впливу на сталий місцевий розвиток;
- узагальнити зарубіжний досвід щодо публічного управління сталим місцевим розвитком;
- виявити особливості діяльності місцевих органів публічної влади в Україні у контексті забезпечення сталого місцевого розвитку;
- визначити основні напрями удосконалення публічного управління сталим місцевим розвитком в Україні в умовах децентралізації влади.

Об'єктом дослідження є сталий місцевий розвиток, предметом дослідження є публічне управління сталим місцевим розвитком в Україні в умовах децентралізації влади.

Методи дослідження. Теоретичну основу дослідження склали фундаментальні праці українських і зарубіжних науковців у галузі публічного управління, політології, економічної теорії, соціології тощо. Під час дослідження був реалізований комплексний підхід до дослідження публічного управління сталим місцевим розвитком, що базується на загальнонаукових і спеціальних методах дослідження, зокрема: історико-генетичний, логіко-семантичний, порівняння, узагальнення (розкриття сутності й змісту сталого місцевого розвитку); факторний аналіз, емпіричний, узагальнення, прогностичний, спостереження (виявлення особливостей діяльності місцевих органів публічної влади в Україні); узагальнення, класифікації, історико-генетичний, логіко-семантичний, формалізація, аналіз, порівняння (розробка методичного підходу до розвитку сталих сусідств); системний, інституціональний та структурно-функціональний аналіз, узагальнення, порівняння (розробка методичного підходу до створення та розвитку місцевих управлінських мереж); описово-індуктивний та емпіричний методи, абстрагування, порівняльний аналіз, узагальнення (дослідження зарубіжного досвіду щодо забезпечення сталого місцевого розвитку); системний, діалектичний, аналіз, синтез, метод моделювання (розробка моделі публічного управління сталим місцевим розвитком в Україні в умовах децентралізації).

Емпіричну базу дослідження складають нормативні правові акти, які регламентують діяльність органів публічної влади щодо забезпечення місцевого розвитку; соціологічні дослідження щодо діяльності місцевих органів публічної влади.

3. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Тема дисертаційної роботи пов'язана з науково-дослідною роботою «Публічне управління в умовах глобалізації» (0116U007246), що виконується кафедрою публічної політики навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. У межах цієї роботи автором визначено підходи до створення місцевих управлінських мереж за участі органів публічної влади для забезпечення сталого місцевого розвитку.

4. Особистий внесок дисертанта в отримання наукових результатів та їх новизна.

Здобувач безпосередньо брав участь у виконанні всіх етапів проведення дослідження. Ним проаналізовано літературні джерела за темою дисертаційної роботи, здійснено постановку мети і завдань дослідження, отримано, оброблено та узагальнено результати досліджень, обґрунтовано основні положення роботи та висновки. Усі наукові та практичні результати, що наведені в дисертації, отримані особисто здобувачем.

Новизна наукових результатів конкретизується в таких положеннях:

уперше:

— запропоновано модель публічного управління сталим місцевим розвитком в Україні в умовах децентралізації, що передбачає створення мережових управлінських структур на місцевому рівні; розвиток сталих сусідств; розвиток місцевого соціального підприємництва, та ґрунтується на культурному підході до забезпечення сталого місцевого розвитку;

удосконалено:

- методичний підхід до створення та розвитку сталих сусідств;
- методичний підхід до використання культурного підходу в публічному управлінні сталим місцевим розвитком;

дістало подальшого розвитку:

- визначення сутності та змісту сталого місцевого розвитку;
- визначення показників сталого місцевого розвитку;
- виявлення особливостей діяльності місцевих органів публічної влади в Україні в контексті забезпечення сталого місцевого розвитку.

5. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються.

Викладені в дисертації наукові положення, висновки та рекомендації відповідають вимогам щодо такого виду наукових досліджень. Обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій дисертації підтверджується використанням автором фундаментальних положень теорії публічного управління та адміністрування, досліджень українських і зарубіжних учених, а також фактом опрацювання ним значного масиву теоретичних джерел та емпіричних даних.

Обґрунтованість отриманих результатів підтверджується також їх позитивною оцінкою в процесі апробації на науково-практичних конференціях і конгресах, публікацією результатів дослідження у фахових виданнях.

6. Наукове, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Результати, отримані у дисертаційному дослідженні, у сукупності дозволили вирішити конкретне науково-прикладне завдання, яке полягає в обґрунтуванні теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо удосконалення публічного управління сталим місцевим розвитком в Україні в умовах децентралізації влади, що дозволило сформулювати такі основні положення, висновки й рекомендації:

1. Визначено, що місцевий розвиток – це фактично та політика, за допомогою якої місцеві органи влади реалізують конкретні цілі своїх громад з

метою задоволення потреб місцевого населення та забезпечення фінансування цих цілей. Сталий місцевий розвиток націлений на місцеве економічне процвітання та соціальний добробут шляхом створення сприятливого середовища, а також інтеграції вразливих груп до громади, використання ендегенних ресурсів та розвитку приватного сектору. Завдяки цьому місцеві громади не лише будують, експлуатують та підтримують економічну, соціальну та екологічну інфраструктуру, а й впливають на державну політику щодо навколишнього середовища та сприяють реалізації національних та регіональних планів у цій сфері.

2. З'ясовано, що сталий місцевий розвиток має ґрунтуватись на п'яти принципах: 1) справедливості в рамках одного покоління; 2) справедливості між поколіннями; 3) географічної справедливості; 4) процесуальної справедливості; 5) міжвидової справедливості. Перший та другий принцип в основному вже реалізуються через різні фінансові та перерозподільні заходи для покращення соціальної справедливості. П'ятий принцип передбачає збереження біорізноманіття, що є пріоритетом державної екологічної політики. А третій і четвертий принцип дають можливість визначити пріоритети публічного управління на місцевому рівні, якщо відповідні місцеві органи влади хочуть зробити свої громади лідерами у галузі сталого розвитку.

3. Результати проведеного соціологічного дослідження, метою якого було визначення стану забезпечення сталого місцевого розвитку, показали, що у місцевих громадах існує актуальний план розвитку громади, який чітко пов'язаний з проблемами і потенціалом громади і зазвичай розробляється за участі зовнішніх фахівців, співробітників і громадськості. Відзначено, що план приділяє певну увагу питанням сталості, але ці питання не розглядаються як пріоритетні. Даний висновок підтверджується і переліком найбільш актуальних проблем, які відзначили респонденти: проблема забезпечення екологічної безпеки не вважається актуальною. Все це говорить про недостатність усвідомлення як працівниками місцевих органів влади, так і представниками громадськості важливості сталого розвитку для підвищення рівня життя їхніх громад.

4. Визначено, що для створення сталих сусідств місцевим органам влади необхідно підтримувати життєздатну модель розвитку, зосереджену на створенні довготривалої екологічної, соціальної та економічної цінності. Сталі сусідства бувають різних форм, але вони мають деякі спільні характеристики: вони є відносно компактними, багатофункціональними громадами з хорошим доступом до транспортної інфраструктури та включають низку варіантів житла, робочих місць, місць відпочинку, зручностей, магазинів і послуг; вони також забезпечують високу економію природних ресурсів і високу якість життя всіх мешканців.

5. Обґрунтовано, що культурний підхід можна використовувати як політичну основу для забезпечення сталого розвитку на місцевому рівні. Він допомагає вибрати мейнстрім, не втрачаючи контролю над іншими можливими впливами та ефектами враховує багато точок зору, а місцеві зацікавлені сторони заохочуються до участі в процесі розвитку, оскільки з точки зору даного підходу місцевий розвиток залежить від здатності членів місцевих співтовариств співпрацювати. При цьому було визначено дванадцять стратегічних драйверів сталого місцевого розвитку.

6. За результатами проведеного дослідження було запропоновано модель публічного управління сталим місцевим розвитком в Україні в умовах децентралізації, що передбачає створення мережевих управлінських структур на місцевому рівні; розвиток сталих сусідств; розвиток місцевого соціального підприємництва; впровадження культурного підходу до забезпечення сталого місцевого розвитку.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в доведенні низки теоретичних положень і висновків до конкретних рекомендацій, спрямованих удосконалення діяльності органів публічної влади щодо забезпечення сталого місцевого розвитку. Результати дисертаційного дослідження можуть бути використані під час розробки стратегій і програм соціально-економічного розвитку на місцевому рівні з метою підвищення ефективності діяльності органів публічної влади, а також під час розробки законодавства у сфері сталого розвитку. Розроблені автором пропозиції щодо методики

визначення показників сталого місцевого розвитку впроваджено в практичній роботі Обласного комунального підприємства Харківської обласної ради «Знахідка» (довідка про впровадження від 01 листопада 2022 р. № 02-02/57), а також безпосередньо в діяльності Управління суспільного розвитку та іміджевих проєктів Департаменту у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради.

7. Повнота викладення матеріалів дисертації в роботах, опублікованих автором.

Основні положення дисертаційного дослідження висвітлено у 7 публікаціях, з них 4 – у наукових фахових виданнях.

Публікації у наукових фахових виданнях України:

1. Жидков К.С. Створення сталих сусідств як чинник місцевого розвитку / К.С. Жидков // Державне управління. – 2022. – № 22. – Режим доступу : <https://www.linkedin.com/in/viacheslavdziundziuk/>

2. Жидков К.С. Закордонний досвід застосування культурного підходу до забезпечення сталого місцевого розвитку / К.С. Жидков // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2022. – № 9. – Режим доступу : <https://www.nayka.com.ua/index.php/dy/article/view/520>.

3. Жидков К.С. Місцеві управлінські мережі як чинник сталого розвитку / В.Б. Дзюндзюк, К.С. Жидков // Державне будівництво. – 2022. – № 1. – Режим доступу : <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2022-1/>

Особистий внесок здобувача: визначено особливості мережевого управління в публічному секторі, структуру та функції управлінських мереж для забезпечення сталого місцевого розвитку.

4. Жидков К.С. Показники сталого місцевого розвитку / К.С. Жидков // Державне будівництво. – 2021. – № 1. – Режим доступу : <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2021-1/>

5. Жидков К.С. Сталий місцевий розвиток: сутність і зміст / К.С. Жидков // Теорія та практика державного управління. – 2021. – № 1. – С. 120-127.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Жидков К.С. Особливості економічного розвитку громад у сучасних умовах / К.С. Жидков // Збірник тез XX Міжнародного наукового конгресу «Публічне управління XXI століття: портал можливостей» (м. Харків, 23 квітня 2020 року). – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2020. – С. 144-147.

7. Жидков К. Показники сталого місцевого розвитку: досвід країн ЄС / К. Жидков // Матеріали 18-ї регіональної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України» (м. Дніпро, 13 травня 2021 р.). – С. 104-107.

8. Жидков К.С. Спроможні територіальні громади як чинник сталого розвитку / К.С. Жидков // Збірник тез XXI Міжнародного наукового конгресу «Публічне управління XXI століття: погляд у майбутнє» (м. Харків, 21 квітня 2021 року). – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2021. – С. 221–223.

8. Апробація матеріалів дисертації.

Основні результати дисертаційного дослідження обговорювались на засіданнях кафедри публічної політики, на XX Міжнародному науковому конгресі «Публічне управління XXI століття: портал можливостей» (м. Харків, 2020 р.), XXI Міжнародному науковому конгресі «Публічне управління XXI століття: погляд у майбутнє» (м. Харків, 2021 р.), науково-практичній конференції «Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України» (м. Дніпро, 2021 р.).

9. Дотримання академічної доброчесності.

На підставі вивчення тексту дисертації здобувача, наукових праць здобувача та Протоколу контролю оригінальності (перевірку наявності текстових запозичень виконано в антиплагіатній Інтернет-системі Strikeplagiarism.com) встановлено, що дисертаційна робота виконана самостійно, текст дисертації не містить текстових запозичень, а дисертація відповідає вимогам академічної доброчесності.

10. Оцінка структури, мови та стилю дисертації.

Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів та висновків. Структура дисертаційної роботи дозволяє змістовно опрацювати обрану проблематику дослідження. Матеріал викладено послідовно, логічно, з дотриманням вимог наукового стилю, переконливо аргументовано основні наукові положення та висновки. Наявне графічне представлення найбільш значущих концептуальних положень.

Зміст, структура, оформлення дисертації та кількість публікацій відповідають вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44, Наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

11. Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту.

Зміст дисертаційної роботи Жидкова К.С. «Публічне управління сталим місцевим розвитком в умовах децентралізації влади» відповідає спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування.

12. Результати обговорення та проведення презентації. Рекомендація дисертації до захисту.

Здобувач представив основні результати своєї дисертаційної роботи на розширеному засіданні кафедри публічної політики навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна щодо попередньої експертизи дисертації (Витяг з протоколу № 4 розширеного засідання кафедри публічної політики від 4 листопада 2022 р.) у формі презентації та наукової дискусії після її завершення. На даному засіданні були присутні 13 науковців, із яких 5 докторів наук та 6

кандидатів наук. Дисертанту було задано 4 запитання, на які він надав вичерпні відповіді. Також виступили 4 науковця, які позитивно відізначались про дисертаційне дослідження Жидкова К.С.

У рамках цього розширеного засідання було ухвалено одноголосно (11 голосів) рекомендувати дисертаційну роботу Жидкова Костянтина Сергійовича «Публічне управління сталим місцевим розвитком в умовах децентралізації влади» до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування.

Головуюча на розширеному засіданні
кафедри публічної політики,
доктор наук з державного управління,
професор, професор кафедри публічної
політики Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна

Олена КРУТІЙ